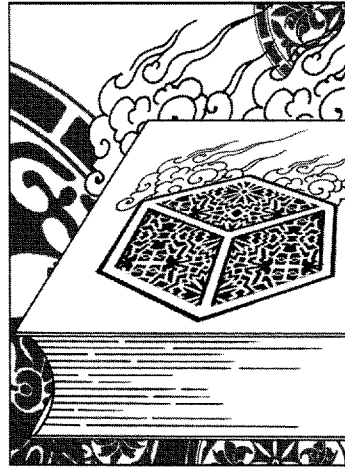

فتح

استفتاءات جدید

بخش فقه - مرکز تحقیقات حج

با توجه به برچیده شدن کشتارگاه‌های عمومی قدیمی و ایجاد مسلخ‌های محدود مکانیکی و گنجایش نداشتن قربانگاه‌های جدید جهت ذبح کلیه قربانی‌ها در روز عید، در سال‌های اخیر برخی از زائران موفق به انجام قربانی و حلق در روز عید نشده‌اند و به ناچار در احرام باقی مانده و این اعمال را در روز یازدهم انجام داده‌اند؛ لذا برای رفع این اشکال استفتایی از محضر مراجع معظم تقلید شده است که گزارش این مطلب و سؤال مورد نظر و پاسخ آن در ذیل می‌آید.

در ادامه سه استفتا و پاسخ آنها نیز از نظر شما خواهد گذشت:

طرح قربانی

بر اساس تحقیقات و بررسی‌های به عمل آمده توسط بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج و زیارت، انجام قربانی در منا و یا نزدیکترین نقطه به آن، تنها در کشتارگاه‌های تحت پوشش بانک توسعه اسلامی که همگی خارج منا می‌باشند امکان‌پذیر است. این بانک که با سرمایه کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی تأسیس شده و جمهوری اسلامی ایران نیز عضو فعال آن می‌باشد، پس از انجام ذبیحه حجاج، بلافاصله آنها را آماده سازی و منجمد می‌نماید و سپس در سردخانه‌ها ذخیره و به تدریج به کشورهای مختلف، جهت توزیع بین نیازمندان و فقیران ارسال می‌نماید که

۹۲

۵۲

طبق هماهنگی به عمل آمده و قرارداد امضا شده میان بانک توسعه اسلامی و کمیته امداد خمینی علیه السلام قرار است به زودی ۲۰۰۰۰ لاشه گوشت ذبیحه جهت توزیع میان فقرا به داخل کشور انتقال یابد که در حج آینده این تعداد به بیش از ۷۰۰۰۰۰ عدد می رسد. بانک توسعه اسلامی در نظر دارد در سال آتی از امعا و احشا و پوست نیز استفاده نموده، تا هیچ یک از اجزای ذبیحه ها از میان نرود.

در سال گذشته حدود هفتاد هزار نفر از زائران ایرانی توانستند در این قربانگاهها ذبح نموده و از تلف شدن ذبیحه های آنان نیز جلوگیری به عمل آمد.

بر اساس اظهارات رییس بانک توسعه اسلامی، در سال گذشته حدود ۶۷۰ هزار قربانی در قربانگاه های متعلق به این بانک انجام گردیده که تعدادی از حاجیان شافعی مذهب نیز قبل از ایام تشریق در محدوده شهر مکه قربانی کرده اند و تعداد قابل توجهی نیز از اهالی عربستان حج افراد انجام داده اند که نیاز به قربانی ندارند.

در مسافرتی که اخیراً رییس بانک توسعه اسلامی به جمهوری اسلامی ایران داشت، اظهار نمود: که ما در جهت افزایش امکانات تلاش خواهیم کرد، لیکن به دلیل محدودیت مکانی، زمانی و روند رو به افزایش تعداد حجاج و مشکلاتی از این قبیل، امکان ذبح تمامی قربانی ها در روز اول مقدور نیست و تنها مشکل جدی همین امر است که اگر مسأله عدم لزوم رعایت ترتیب در اعمال منا حل شود و یا آنکه زائران تشویق شوند که برای دستیابی به این امر مهم و عدم اتلاف ذبیحه ها تحمل نموده تا تعدادی روز دوم ذبح را انجام دهند، ان شاء الله یکی از مشکلات تأسف بار حج که اتلاف ذبیحه ها بوده، به خوبی مرتفع خواهد شد.

مزید اطلاع حضرت عالی آمار زیر که مربوط به سال ۱۳۷۹ هـ. ش. (۱۴۲۱ هـ. ق.)

می باشد به استحضار می رسد:

تعداد افراد اعزامی از جمهوری اسلامی ایران	۸۷۸۰۰ نفر
تعداد افرادی که عمره تمتع بجا آورده اند	۸۷۰۰۰ نفر
تعداد افرادی که از طرح بانک برای انجام قربانی استفاده کرده اند	۷۰۰۳۲ نفر (۸۰/۵٪)
تعداد افرادی که صبح روز دهم موفق به انجام قربانی شده اند	۱۵۹۴۹ نفر (۲۲/۷۸٪)
تعداد افرادی که بعد از ظهر روز دهم موفق به انجام قربانی شده اند	۲۲۷۸۲ نفر (۳۲/۵۳٪)
تعداد افرادی که تا ظهر روز یازدهم موفق به انجام قربانی شده اند	۳۱۳۰۱ نفر (۴۴/۶۹٪)

از جمله عوامل موفقیت کامل طرح مذکور که حجاج ایرانی نتوانسته‌اند در روز دهم با انجام قربانی از احرام خارج شوند عبارت بودند از:

۱- ظرفیت محدود کشتارگاه‌ها، علی‌رغم اینکه تعداد زیادی از سالن‌های ذبح در اختیار حجاج ایرانی قرار داده شد.

۲- وجود پاره‌ای از ناهماهنگی‌ها که با توجه به نبودن طرح، طبیعی به نظر می‌رسد.

۳- ضرورت رعایت ترتیب توسط حجاج ایرانی.

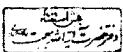
۴- عدم حضور به موقع وکلای افراد مشمول وقوف اضطراری در کشتارگاه‌ها.

با توجه به اینکه حجاج خارجی احناف نیز ملزم به رعایت ترتیب می‌باشند، عملاً امکان انجام قربانی کلیه حجاج ایرانی در روز دهم میسر نمی‌باشد.

حال با توجه به گزارش فوق خواهشمند است نظر مبارک خود را مرقوم فرمایید تا در سال جاری حجاج محترم ایرانی و دیگر شیعیان جهان بتوانند بدون اضطراب و نگرانی نسبت به انجام اعمال منقادام نمایند.

بِسْمِ اللَّهِ تَكْلِيْفِي دَر مَرَامَاتِ تَرْتِيبِ سَهْتِ
دَر مَالِ اِخْتِيَارِ وَعَدَمِ عَذْرِ وَاللَّهِ اَعْلَمُ

آیه الله بهجت: احتیاط تکلیفی در مراعات ترتیب است در حال اختیار و عدم عذر.

آیه الله تبریزی: در صورت امکان باید ترتیب در اعمال منا رعایت شود و چنانچه حاجی در روز عید تمکن از قربانی ندارد، حلق یا تقصیر می‌کند و از احرام خارج می‌شود، قربانی را در روز بعد انجام می‌دهد، تأخیر قربانی در فرض مزبور مانعی ندارد و ضرری به حج نمی‌رساند. والله العالم.

بِسْمِ اللَّهِ تَعَالَى
دَر مَرَامَاتِ اِمْكَانِ بَايْدِ تَرْتِيبِ دَر اَعْمَالِ هُنِي رِعَايَاتِ شُورِدِ و چنانچه حاجی در روز عید تمکن
از قربانی ندارد حلق یا تقصیر می‌کند و از احرام خارج می‌شود قربانی را در روز بعد انجام می‌دهد
تأخیر قربانی در فرض مزبور مانعی ندارد و ضرری به حج نمی‌رساند والله العالم

تذکره

با فرض ضرورت می‌توانند قربان را تا هفت روز بگذرانند،
 در همان روز عید حلق یا تقصیر نمایند و از احرام خارج
 شوند، ولی اعمال مکّه را قبل از قربان بجای آورند.
 در تمام

آیه الله خامنه‌ای: با فرض ضرورت
 می‌توانند قربانی را تأخیر بیندازند، و
 همان روز عید، حلق یا تقصیر نمایند و
 از احرام خارج شوند، ولی اعمال مکّه را
 قبل از قربانی بجای آورند. والله العالم

آیه الله سیستانی: وقت قربانی تا روز سیزدهم ادامه دارد، ولی حاجی تا ذبح نکرده
 محل نمی‌شود، گرچه پس از تحصیل و تعیین قربانی به نام او، می‌تواند حلق یا تقصیر کند
 ولی بر احرام باقی می‌ماند تا ذبح شود.

وقت قربانی تا روز سیزدهم ادامه دارد ولی حاجی تا ذبح نکرده محل نمی‌شود
 گرچه پس از تحصیل و تعیین قربانی به نام او می‌تواند حلق یا تقصیر کند ولی بر احرام
 باقی می‌ماند تا ذبح شود.

آیه الله شبیری زنجانی: وقت اختیاری قربانی تا روز دوازدهم ادامه دارد و حاجی
 اختیاراً هم می‌تواند قربانی را تا روز دوازدهم به تأخیر بیندازد و تا ذبح نکرده نمی‌تواند
 حلق یا تقصیر نماید، همچنانکه تا حلق یا تقصیر نکرده از احرام بیرون نرفته و نمی‌تواند
 اعمال مکّه را بجا آورد مگر در سه مورد:

۱- کسی که می‌ترسد اگر می‌خواهد برای حلق و تقصیر صبر کند تا ذبح انجام
 پذیرد، مشکلی مانند مراجعت کاروان یا حائض شدن برای او پیش آید که نتواند شخصاً
 اعمال مکّه را بجا آورد.

۲- کسی که می‌ترسد تأخیر اعمال مکّه باعث بروز مشکلی که شرعاً جلوگیری از آن
 واجب است، گردد؛ مثلاً می‌ترسد اگر این اعمال را به تأخیر بیندازد جان یا آبروی خود یا
 شخص محترم دیگر از بین برود.

۳- کسی که تأخیر اعمال مکّه برای او موجب حرج و مشقت شدید بیش از متعارف

می‌گردد. (تذکر این نکته لازم است که منظور از مشقت شدید در اینجا مشقتی است که ممکن است استثناءً برای برخی افراد پیش می‌آید و الا در احرام ماندن به مقدار چند روز مشقت شدید محسوب نمی‌شود و طبیعت حج معمولاً با این مقدار مشقت‌ها همراه بوده است). این سه گروه نمی‌توانند پس از رمی شبانه ذبح و حلق یا تقصیر کرده و به انجام اعمال مکّه مبادرت ورزند و می‌توانند برای ذبح در روز وکالت بدهند و پس از وکالت دادن حلق یا تقصیر و اعمال مکّه را بجا آورند. (هر چند هنوز قربانی نشده باشد) والله العالم.

با همه تعالی

وقت تقصیری قربانی تا روز دوازدهم ادامه دارد و حاجی اقتضای هر می‌تواند قربانی را تا روز دوازدهم به تأخیر بیندازد و تا ذبح نکرده نمی‌تواند حلق یا تقصیر نماید همچنانکه مطلق یا تقصیر کرده از احرام بیرون نرفته و نمی‌تواند اعمال مکّه را بجا آورد مگر در سه مورد :

- ۱- کسی که می‌ترسد اگر می‌خواهد برای حلق و تقصیر صبر کند تا ذبح انجام پذیرد، مشکلی مانند حاجت کاروان یا حاضر شدن - برای او پیش‌بینی نمی‌شود که نتواند شخصاً اعمال مکّه را بجا آورد.
- ۲- کسی که می‌ترسد تاخیر اعمال مکّه باعث بروز مشکلی که شرعاً جلوگیری از آن واجب است، گردد مثلاً می‌ترسد اگر این اعمال را به تأخیر بیندازد جان یا آبروی خود یا شخص محترم دیگر از بین برود.
- ۳- کسی که تاخیر اعمال مکّه برای او موجب خروج و مشقت شدیدتر از متعارف می‌گردد (تذکر این نکته لازم است که منظور از مشقت شدید در اینجا مشقتی است که ممکن است استثناءً برای برخی افراد پیش می‌آید و الا در احرام ماندن به مقدار چند روز مشقت شدید محسوب نمی‌شود و طبیعت حج معمولاً با این مقدار مشقت همراه بوده است) این سه گروه می‌توانند پس از رمی شبانه ذبح حلق یا تقصیر کرده به انجام اعمال مکّه مبادرت ورزند و می‌توانند برای ذبح در روز وکالت بدهند و پس از وکالت دادن حلق یا تقصیر و اعمال مکّه را بجا آورند (هر چند هنوز قربانی نشده باشد) والله العالم.

آیه الله صافی گلپایگانی: در مورد سؤال، عدم مراعات ترتیب در اعمال منا برای کسی که متمکن از ذبح قربانی در روز عید نباشد اشکال ندارد؛ یعنی می‌تواند حلق یا

تقصیر را روز عید انجام دهد و از احرام خارج شود و روز بعد که متمکن از ذبح شد قربانی را انجام دهد، ولی اگر از ذبح قربانی در روز عید متمکن باشد تأخیر ذبح از روز عید به جهت امر مذکور در سؤال، مشکل است، والله العالم.

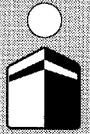
در روز عید مردم عید را در روز عید می‌کنند و اگر کسی که متمکن از ذبح قربانی در روز عید باشد
 بگذرد و در روز عید قربان با تقصیر روز عید نباشد و از احرام خارج نشود
 و در روز عید که متمکن از ذبح قربانی است در روز عید قربان ذبح کند و در روز عید
 متمکن باشد تأخیر ذبح قربانی از روز عید بجهت امر مذکور در سؤال مشکلی ندارد

آیه الله فاضل لنکرانی: بسمه تعالی وله الحمد، رعایت ترتیب بین اعمال ثلاثه روز عید در حال اختیار، بنابر احتیاط لازم است لکن در فرض سؤال که قربانی عده‌ای از زائران به روز یازدهم تأخیر می‌افتد، حجاج محترمی که باقی ماندن آنها در لباس احرام مشقت دارد می‌توانند بعد از رمی جمره با تقصیر یا حلق از احرام خارج شوند و قربانی را روز یازدهم انجام دهند، لکن توجه داشته باشند که اعمال مکه را باید بعد از تمامیت اعمال ثلاثه انجام دهند، والله العالم.

بسم الله الرحمن الرحیم
 در خصوص ترتیب بین اعمال ثلاثه
 در روز عید در حال اختیار بنابر احتیاط
 لازم است لکن در فرض سؤال که
 زائرانی که در روز یازدهم
 تأخیر می‌افتند در انجام
 اعمال مکه می‌توانند بعد از
 رمی جمره با تقصیر یا حلق
 از احرام خارج شوند و
 قربانی را در روز یازدهم
 انجام دهند

دینا بنی اسرائیل علی جان می خورد بهر قربانی آنقدر آنرا کم برود یعنی به هر چه کم کردیم بهر چه کم کردیم

آیه الله مکارم شیرازی: خدا را شکر که فتوای قربانی و تلاش های دیگر مسؤولان سرانجام تأثیر خود را کرد و یکی از مشکلات حج بیت الله الحرام، که چهره این عبادت مهم اسلامی را زنده ساخته بود، تا حدی حل شد؛ زیرا طبق آنچه نوشته اید عربستان سعودی تعهد کرده است که به جای سوزانیدن یا دفن گوشت قربانی ها، تمام آنها را بسته بندی کرده و به مصرف نیازمندان مسلمان برساند و این یک موفقیت بزرگ برای جهان اسلام و تشیع محسوب می شود. بنا براین، در شرایطی که همه گوشت ها مصرف می شود، اولویت با ذبح در قربانگاه های فعلی است هر چند همه آنها خارج از منا است. و اگر مسأله اتلاف تجدید شود، فتوای ما همان لزوم ذبح در محلی است که می توان گوشت قربانی را به مصرف شرعی رساند، و چنانچه شرایط فعلی اجازه نمی دهد که همه قربانی ها روز اول انجام گیرد و بعضی به حکم ضرورت به روز دوم کشیده می شود حجاج محترم می توانند بعد از رمی جمره و خریدن فیش قربانی تقصیر کنند و از احرام در آیند، عظمت اسلام و مسلمین را از خدای بزرگ مسألت دارم. همیشه موفق باشید.

بدرست
ع خدا را شکر که فتوای قربانی و تلاش های دیگر مسؤولان سرانجام تأثیر خود را کرد و یکی از مشکلات حج بیت الله الحرام، که چهره این عبادت مهم اسلامی را زنده ساخته بود تا حدی حل شد؛ زیرا طبق آنچه نوشته اید عربستان سعودی تعهد کرده است که به جای سوزانیدن یا دفن گوشت قربانی ها، تمام آنها را بسته بندی کرده و به مصرف نیازمندان مسلمان برساند و این یک موفقیت بزرگ برای جهان اسلام و تشیع محسوب می شود. بنا براین، در شرایطی که همه گوشت ها مصرف می شود، اولویت با ذبح در قربانگاه های فعلی است هر چند همه آنها خارج از منا است. و اگر مسأله اتلاف تجدید شود، فتوای ما همان لزوم ذبح در محلی است که می توان گوشت قربانی را به مصرف شرعی رساند، و چنانچه شرایط فعلی اجازه نمی دهد که همه قربانی ها روز اول انجام گیرد و بعضی به حکم ضرورت به روز دوم کشیده می شود حجاج محترم می توانند بعد از رمی جمره و خریدن فیش قربانی تقصیر کنند و از احرام در آیند، عظمت اسلام و مسلمین را از خدای بزرگ مسألت دارم. همیشه موفق باشید.

آیه الله موسوی اردبیلی: بنا بر احتیاط واجب، قربانی باید در روز دهم و در منا انجام گیرد و اگر ذبح در روز دهم برای حاجی مقدور نشد، بنا بر احتیاط باید تا روز دوازدهم قربانی کند و اگر تا این وقت هم انجام نداد، در روز سیزدهم قربانی کند و اگر نتوانست،

بدرست

در بقیه ماه ذی الحجّه انجام دهد و اگر کسی قربانی را به تأخیر اندازد، باید حلق یا تقصیر را هم به تأخیر اندازد و پس از ذبح آن را انجام دهد.

بسمه تعالی

بنا بر احتیاط واجب قربانی باید در روز دهم و در منی انجام گیرد و اگر ذبح در روز دهم برای حاجی مقدور نشد، بنا بر احتیاط باید تا روز دوازدهم قربانی کند و اگر تا این وقت هم انجام نداد، در روز سیزدهم قربانی کند و اگر نتوانست، در بقیه ماه ذی حجّه انجام دهد و اگر کسی قربانی را به تأخیر اندازد، باید حلق یا تقصیر را هم به تأخیر اندازد و پس از ذبح آن را انجام دهد.

آیه الله نوری همدانی: در فرض سؤال در صورتی که برای حجاج محترم و یا برای بعضی از آنها، انجام قربانی در روز عید قربان مستلزم عُسر و مشقت و حرج باشد، رعایت ترتیب لازم نیست و می تواند روز عید بعد از رمی جمره و حلق یا تقصیر از احرام خارج شود و قربانی کردن را تا روز یازدهم و دوازدهم به تأخیر بیاندازد ولی انجام طواف و سعی حجاج باید بعد از قربانی کردن باشد.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پس از سلام

در فرض سؤال در صورتی که برای حجاج محترم و یا برای بعضی از آنها انجام قربانی در روز عید قربان مستلزم عُسر و مشقت و حرج باشد رعایت ترتیب لازم نیست و می تواند روز عید بعد از رمی جمره و حلق یا تقصیر از احرام خارج شود و قربانی کردن را تا روز یازدهم و دوازدهم به تأخیر بیاندازد ولی انجام طواف و سعی حجاج باید بعد از قربانی کردن باشد.

س - در هنگام ازدحام و یا تشکیل صفوف نماز صبح، مأمورین مسجد الحرام از انجام نماز طواف در خلف مقام، به ویژه برای خانم‌ها ممانعت می‌کنند و افراد را مورد توهین و یا ضرب و شتم قرار می‌دهند. در چنین شرایطی آیا نماز خواندن در محدودهٔ مقابل رکن حجر تا مقابل رکن عراقی کافی است؟

آیه الله بهجت: بسمه تعالی، اگر طواف مستحبی است در هر کجای مسجد باشد جایز است و در طواف واجب به اندازهٔ خواندن نماز صبح ضروری به مبادرت عرفیه نمی‌زند؛ لذا به همان نحو که در مناسک ذکر شده بجا آورده شود.

بسم الله طواف مستحبی است در هر کجای مسجد باشد جایز است و در طواف واجب به اندازهٔ خواندن نماز صبح ضروری نیست، لذا به همان نحو در

منااسک ذکر شده بجا آورده شود

بسمه تعالی، نماز طواف باید خلف مقام ابراهیم علیه السلام خوانده شود با رعایت الأقرب فالأقرب و اگر نزدیک مقام ممکن نیست، خلف مقام در مکان دورتری خوانده می‌شود و الله العالم.

بسمه تعالی، نماز طواف باید خلف مقام ابراهیم علیه السلام خوانده شود با رعایت الأقرب فالأقرب و اگر نزدیک مقام ممکن نیست، خلف مقام در مکان دورتری خوانده می‌شود. والله العالم.

بسمه تعالی، نماز طواف باید خلف مقام ابراهیم علیه السلام خوانده شود با رعایت الأقرب فالأقرب و اگر نزدیک مقام ممکن نیست، خلف مقام در مکان دورتری خوانده می‌شود و الله العالم.

خداوند عز و جل

آیه الله خامنه‌ای: بسمه تعالی، نماز طواف باید پشت مقام ابراهیم خوانده شود مشروط بر اینکه مزاحمت برای دیگران نباشد و در صورتی که به خاطر ازدحام و یا کثرت طواف کنندگان، امکان اقامه نماز، نزدیک مقام نیست می‌توان در مکان‌های دورتر بجا آورد.

نماز طواف باید پشت مقام ابراهیم خوانده شود مشروط بر اینکه مزاحمت برای دیگران نباشد و در صورتی که به خاطر ازدحام و یا کثرت طواف کنندگان، امکان اقامه نماز، نزدیک مقام نیست می‌توان در مکان‌های دورتر بجا آورد.

بسمه تعالی

آیه الله سیستانی: کافی نیست بلکه اگر ممکن باشد - با فرض اینکه دو سوی مقام هم میسور نیست - باید پشت مقام هر چند دور انجام دهند و اگر ممکن نشد هر جای مسجد

می توانند بخوانند.

ج ۱- کافی نیست بلکه اگر ممکن باشد - با فرض اینکه دو رکعت تمام هم میسر نیست - باید نیست
مقام هر چند دور انجام دهند و اگر ممکن نشد بر جای مسجد می توانند بخوانند .

آیه الله شبیری زنجانی: بسمه تعالی، در هنگام ازدحام واجب نیست نماز طواف
واجب را نزد مقام ابراهیم علیه السلام بخوانند بلکه می توانند در نقطه ای دورتر آن را بجا آورند
ولی باید در پشت مقام باشند و رو به مقام و کعبه نماز بخوانند و نماز در سمت راست و
چپ مقام کافی نیست.

بسم تعالی

در هنگام ازدحام واجب نیست نماز طواف واجب را نزد مقام ابراهیم علیه السلام بخوانند
بلکه می توانند در نقطه ای دورتر آن را بجا آورند ولی باید در پشت مقام باشند و رو به مقام
و کعبه نماز بخوانند و نماز در سمت راست چپ مقام کافی نیست .

آیه الله صافی گلپایگانی: نماز طواف واجب
باید در پشت مقام ابراهیم علیه السلام خوانده شود و
خواندن نماز در محدوده مذکور با عدم
صدق خلف مقام کافی نیست.

بسم تعالی
نماز طواف واجب را باید در پشت مقام ابراهیم علیه السلام خواند
و خواندن نماز در محدوده مذکور با عدم صدق خلف مقام کافی نیست

آیه الله فاضل لنکرانی: بسمه تعالی، تا محدوده ای که از دو طرف مقام، صدق «صلاة
خلف المقام» بنماید اشکالی ندارد. بنابراین، در چنین فرضی نماز طواف صحیح است
ولو در نزدیکی دیوار چاه زمزم.

بسمه تعالی
تا محدوده ای که در طرف مقام، صدق «صلاة خلف المقام» بنماید اشکالی ندارد.
بنابراین در چنین فرضی نماز طواف صحیح است ولو در نزدیکی چاه زمزم.

آیه الله مکارم: در صورتی که راهی جز این نباشد کفایت می کند.

بسم تعالی

ج ۱: در صورتیکه راهی جز این نباشد کفایت می کند =

آیه الله موسوی اردبیلی: اگر طواف واجب باشد نماز طواف باید خلف مقام ابراهیم علیه السلام باشد، اگر نزدیک ممکن نیست و مزاحمت دارد، به هر مقدار که می تواند با فاصله کم نماز بخواند، ولی در هر حال نماز باید خلف مقام مستحبی در همه جای مسجد حرام خوانده شود، معجزی است.

اگر طواف واجب باشد نماز طواف باید خلف مقام ابراهیم علیه السلام باشد، اگر نزدیک ممکن نیست و مزاحمت دارد، به هر مقدار که می تواند با فاصله کم نماز بخواند، ولی در هر حال نماز باید خلف مقام باشد، و نماز طواف مستحبی در همه جای مسجد حرام خوانده شود، معجزی است.

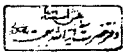
آیه الله نوری همدانی: پس از سلام، نماز طواف در مسجد الحرام در هر حال بلا اشکال است.

در هر حال بلا اشکال است
نماز طواف در مسجد الحرام

س - بسیاری از زائران خانه خدا خواهان اعتکاف در مسجد الحرام هستند با توجه به فرصت معنوی و تأثیر فراوان روحی و روانی آن و لزوم روزه جهت اعتکاف آیا می توانند پس از حضور در مکه مکرمه بانذر، به اعتکاف بپردازند؟
آیه الله بهجت: بسمه تعالی، مانعی ندارد.

بسمه تعالی مانعی ندارد.

آیه الله تبریزی: بسمه تعالی، چنانچه نذر روزه در مکه نماید تا روزه در سفر صحیح باشد، می تواند معتکف شود. والله العالم.

بسمه تعالی چنانچه نذر روزه در مکه نماید تا روزه در سفر صحیح باشد می تواند معتکف شود والله العالم

آیه الله خامنه ای: بسمه تعالی، می توانند برای روزه نذر کنند و در این صورت اعتکاف مانع ندارد.

می توانند برای روزه نذر کنند و در این صورت

اعتکاف مانع ندارد.

آیه الله سیستانی: اگر نذر کنند که در سفر روزه بگیرند اشکال ندارد.

ج ۲- اگر نذر کنند که در سفر روزه بگیرند اشکال ندارد.

آیه الله شبیری زنجانی: بسمه تعالی، بلی می توانند بعد از سفر نذر کنند که در همان

سفر روزه بگیرند و معتکف شوند.

بسم تعالی

بلی می توانند بعد از سفر نذر کنند که در همان سفر روزه بگیرند و معتکف شوند

آیه الله صافی گلپایگانی: صحت نذر روزه بعد از ورود به مکه مکرمه مورد اشکال

است.

صحت نذر روزه بعد از ورود به مکه مکرمه مورد اشکال است

آیه الله فاضل لنکرانی: بسمه تعالی، ظاهر آن است که صحت روزه در سفر با نذر در

وطن محقق می شود.

بسم الله

ظاهر آن است که صحت روزه بدون نذر در وطن محقق می شود.

آیه الله مکارم: بدون نیت اقامه ده روز روزه گرفتن و اعتکاف کردن، اشکال دارد.

ج ۲: بدون نیت اقامه ده روز روزه گرفتن و اعتکاف کردن اشکال دارد =

آیه الله موسوی اردبیلی: بسمه تعالی، با نذر می تواند در سفر روزه بگیرد.

بسم تعالی

با نذر می تواند در سفر روزه بگیرد.

بسم تعالی

نمی توانند نذر کنند که در وطن نذر روزه کرده باشند

آیه الله نوری همدانی: پس از سلام،

نمی توانند مگر اینکه در وطن نذر روزه کرده باشند.

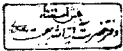
کرده باشند.

س - میقات عمره مفرده برای کسانی که در مکه هستند ابتدای حرم است و بهترین آنها حدیبیه، جعرانه و تنعیم می باشد. آیا زائری می تواند با نذر از داخل شهر مکه و یا مسجد الحرام برای انجام عمره مفرده محرم شود؟

آیه الله بهجت: بسمه تعالی، نمی تواند.

بشر نمی تواند

آیه الله تبریزی: بسمه تعالی، در فرض مزبور برای عمره مفرده باید ادنی الحل محرم شود و احرام از داخل مکه یا مسجد الحرام صحیح نیست. والله العالم.

بسمه تعالی در فرض مزبور برای عمره مفرده باید از ادنی الحل محرم شود و احرام از داخل مکه یا مسجد الحرام صحیح نیست و الله اعلم

آیه الله خامنه ای: بسمه تعالی، محل احرام بر این اشخاص ادنی الحل است و داخل حرم نمی توانند محرم شوند و مورد نذر نیست.

برقاعه

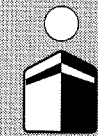
محل احرام برای این اشخاص ادنی الحل است

و داخل حرم نمی توانند محرم شوند و مورد نذر نیست.

آیه الله سیستانی: خیر.

ع ۲ - خیر

۳
۴

آیه الله شبیری زنجانی: بسمه تعالی، احرام عمره مفرده در داخل حرم صحیح نیست هر چند نذر کرده باشد.

بسمه تعالی

احرام عمره مفرده در داخل حرم صحیح نیست هر چند نذر کرده باشد. صدیقی ارجاع

آیه الله صافی گلپایگانی: نذر احرام از داخل شهر مکه یا مسجد الحرام در عمره مفرده صحیح نیست.

نذر احرام از شهر مکه یا مسجد الحرام در عمره مفرده صحیح نیست

آیه الله فاضل لنکرانی: بسمه تعالی، برای کسانی که از میقات عبور می نمایند، نذر قبل از میقات برای احرام صحیح است. بنابراین، در فرض سؤال، برای عمره مفرده لازم است از ادنی الحل محرم شوند. **بسمه ملا**

از ادنی الحل محرم شوند، نذر قبل از میقات
بر احرام صحیح است. بنابراین در فرض سؤال اگر چه نذر
نماید، نذر در ادنی الحل محرم است

آیه الله مکارم: جایز نیست. همیشه موفق باشید.

ج ۲: جایز نیست =

همیشه موفق باشید

آیه الله موسوی اردبیلی: بسمه تعالی، نمی تواند و باید برای احرام به یکی از میقات های مذکور برود.

بسمه تعالی
نی تواند و باید برای احرام به یکی از میقات های مذکور برود.

بسمه تعالی
آیه الله نوری همدانی: پس از سلام، نمی تواند
بسمه تعالی
بسمه تعالی

